

Ros Goill

Teanga chomh sean leis na cnoic *A language as old as time*

“russ-GWILL”

lascairí ag caint faoi mharú iasc an lae, éisc atá á stóráil i gciseáin ar a dtugtar crióil, c1900

Le caoinchead ó Leabharlann Náisiúnta na hÉireann

Fishermen discussing the catch, which they have stored in baskets called creels, c1900

Courtesy of National Library of Ireland

Is é Dún na nGall an dara réigiún Gaeltachta is mó in Éirinn, réigiún ina labhraítear an Ghaeilge gach lá. Tá Gaeilge ó dhúchas ag trian den phobal 800 duine atá ag maireachtáil i Ros Goill.

An Dumhaigh – an áit ghaineamhach

Tá ainmneacha Gaeilge a lán bánna agus ceann tíre bunaithe ar an tírdhreach. I measc na samplaí tá Poll na Long, Binn a’ Déideadh agus Poll na Murlas.

Teanga bheo

Is é na Dúnaibh croílár Ghaeltacht Ros Goill. Gaeilge a labhraítear go laethúil sa scoil agus is trí Ghaeilge a léitear aifreann an Domhnaigh freisin. Tugann na sluaite aghaidh ar an gcluiche Peil Ghaelach a imrítear ag an deireadh seachtaine agus bíonn an-tóir ag muintir na háite ar na seisiúin cheoil a eagraítear.

Dún na nGall (Donegal) is the second largest of Ireland’s Gaeltacht regions where Irish is very much a living language. A third of the 800 residents of Ros Goill (Rosguill) speak Irish as their first language.

Dooley – the sandy place

Bays and headlands have Gaelic names inspired by the landscape. Poll na Long is the hole of the ship; Binn a’ Déideadh the cliff of the sharp teeth; and Poll na Murlas, the hole of the mackerel.

A living language

Downings is the capital of the Ros Goill Gaeltacht. Irish is the everyday language whether at school or Sunday mass. Crowds turn out for the weekly Gaelic football match or enjoy an evening of traditional music.

SHEEPHAVEN
By NORMAN WILKINSON R.I.
**DONEGAL
FOR HOLIDAYS**
LONDON MIDLAND AND SCOTTISH RAILWAY

Póstaer iarnróid ó thús an 20ú haois ar a bhfuil léargas le fáil ar Bhá Chuan na gCaorach
© An Músaem Náisiúnta Iarnróid/Bailiúchán Pictiúr/
An Leabharlann Phictiúr Eolaíochta agus Sochaí

Early 20th century railway poster featuring nearby Bhá Chuan na gCaorach (Sheephaven Bay)
© NRM/Pictorial Collection/Science & Society Picture Library

1 Caith súil ar ghunna an *HMS Laurentic* a d’aimsigh tumadóirí na nDúnaibh amach ó Chionn Fhánada, ag na Dúnaibh.
Admire HMS Laurentic’s gun which Downings divers rescued off Cionn Fhánada (Fanad Head), at Na Dúnaibh (Downings).

2 Tabhair an fharrage ort féin nó fan ar thalamh tirim agus breathnaigh ar ghluaiseacht na farrage ag Trá na nDúnaibh.
Take to the surf or watch it roll in at Na Dúnaibh (Downings) Beach.

3 Foghlaim faoin gcríoch thragóideach a tháinig le saol *Aileen Mac Sweeney* ag Caisleán na dTuath óna bhfuil radharc iontach ar Bhá Chuan na gCaorach.
Learn about Aileen Mac Sweeney’s tragic end at Caisleán na dTuath (Doe Castle) overlooking Bhá Chuan na gCaorach (Sheephaven Bay).

wildatlanticway.com